

de la Costa Brava o la Baixa Selva que és la seva terra? O més aviat de l'Est del Gironès, on tenia terres? De tota manera no sembla que ho pugui haver imitat de Vayreda, vista la imatge tan clara que reflecteix.

Altament només hi van reparar dos escriptors, que poaven en el lèxic de l'Empordà, l'Alt i el Baix respectivament. Coromines va anotar *badruna* com a oït a Llers, el 1898, i encara que no hi va posar definició, no cal dubtar que sigui el mateix, majorment perquè també s'hi apuntava el verb *embadrunar*, que difícilment pot ser altra cosa que un *+envedrunar* 'cloure amb vedruna, o bastir-ne una'. JoPla usa *vedruna* dos cops en la seva *Guia de la Costa Brava* (pp. 261, 282), amb el sentit de 'paret seca de vinya' (ja se sap que hi usa lèxic del Baix Empordà).

Per a *AlcM* la font única del mot és el *Cost. Manc.*, però n'erra completament el sign., com si fos un munt de pedres cònic, perquè només repara en el començament de la definició del *Cost.*, que realment és eufònic i dóna peu a aquest gros malentès: «la *vedruna* és un pilot de pedres, que no arriben a ésser de feix, amuntegades per mà de l'home: per regla general la v. és ampla de baix i va acabant en punta o poc menys, i té les pedres posades sense cap art», però amb aquesta maldestra explicació no vol dir un munt cònic, ni per punta entén altra cosa que 'cresta', car es tracta, com sempre i pertot, d'un límit o termenal de llarg a llarg, com queda clar en la resta de la definició: «les v. només es solen usar en partions d'alta muntanya, on els termenals són poc trencats i els vessants llargs, i sense arbres ni destorbs que privin de veure-hi lluny: les termes corrents hi haurien de sovintejar inútilment, i encara amb perill que es confongessin amb les pedres del tros, o fossin sovint amagades per l'arbúcia o per la neu» (II, 110-111). Del *Cost.Manc.* ho recull el recensor del *BDC* x, 152.

Durant anys he anat a darrere del mot; i en molts llocs, a l'O. de la vall de Camprodon, he constatat que és desconegut: fins i tot a Pardines (entre Ribes i Camprodon, 1935); a la solana de Cerdanya (Targa-sona, 1959), a Esterri de Cardós, 1934. Però era ben viu i conegut al capdamunt de la vall de Camprodon: car a Setcases em definiren les *bodrúnas* «munts de pedres en renglera que marquen la partió, entre dos pasturatges» (1936). I encara que altres cops no tingués informador a l'abast, per dir-me'n el nom, més de deu vegades he pogut observar aquestes allargassades partions pètries a les muntanyes de l'Alta Garrotxa, la Costa Nord empordanesa, la península del Cap de Creus etc., de dalt a baix de les muntanyes.

La mateixa naturalesa de la cosa, l'àrea del mot, la seva remarcable i ferma estructura fònica, tot ens fa pressentir un mot pre-romà.

Ara bé en terres occitanes fins ara el mot no l'hem trobat viu enlloc, però hi trobem molt que ens el recorda, tot i que en forma semblant només ho veiem en el camp de la toponímia. Hi ha tota una massa de noms d'antics poblats (comprenent encara alguns pobles), i alguns rierols, que des d'antic estan documentats amb noms d'una forma que oscil·la entre *Veiruna(s)*, *Veru-*

na, *Vir-*, i fins *Bedruna*, i lleus variacions, però també molts de paral·lels terminant en *-ina(s)*; i encara que aquests últims podrien correspondre a *VITRINA* derivat de *VITRUM*, en gran part no deu ser això tenint en compte que un cert nombre d'aquests, en la documentació antiga, apareixen en part amb variant *Veiruna* o *Viruna* etc., amb ú.

Aquests noms s'apinyen en gran nombre entorn de Nîmes, i més esparsos n'apareixen des d'allà, per una banda fins a Carcassona, pel Nord fins arran del Velay i pel NO. n'hi ha encara algun vora l'angle entre el l'Orlhaguès, el Carci i el Roergue.

La localitat més important, i més documentada des d'antic, és un poble de 700 hab., avui commune de *La vérunne*, 10 km. O. de Montpeller, que antigament apareix escrit *Veyruna* (Holder, *Altcelt. Sprachschatz*, s. v.); com a *castrum Veruna* figura en un doc. de c. 1160 (*Hist. de Langd.*, ed. Molinier, v, 1194), però la forma en *Veir-* apareix com a nom de persona de diversos personatges d'aquesta zona prou coneguts. Entre ells diversos monjos del monestir d'Aniana (a uns 18 km. d'allà i uns 25 de Montpeller), documentats entorn de l'a. 1170: amb el nom escrit *Benedictus de Veiruna* i *Bertrandus de Veironia* (*Hist. de Lgd.* v, 1225).

Sembla que hi hagué, i en sortí, una família noble i influent, en la qual es perpetuà el nom de Pere: *Petrus de la Veiruna* figura en diversos docs. des de c. 1110, la mateixa persona o un homònim, algun cop també escrit *Veruna* (*Hist. Lgd.* v, 783, i altres cites a l'índex, col. 1957); però aquest nom es repeteix en el segle següent car un cavaller *Petrus de Veruna miles* figura com a testimoni en el testament de la mare de Jaume I, Maria de Montpeller, en l'any 1211 (*BABL* IV, 27). Admès a fer gran paper en un acte tan transcendent, havia de ser un baró molt respectable i de gran confiança de la reina.

Es versemblant que aquesta família en part es vagi tornar catalana, car avui existeix el cognom *Vedruna* a Mataró i al Vallès (*AlcM*); el *DAG.* el troba a Bna. mateix; ara bé en aquesta família encara es devia anar perpetuant el nom de *Pere*, car un monjo benedictí *Vedruna* posa un epíleg d'onze hexàmetres llatins, enginyosament capcaudats, com a epíleg de l'ed. del *Thesaurus Puerilis* d'Onofre Pou, gironí, imprès a València l'any 1575: ara bé aquest benedictí humanista, fos lldg. o més aviat català, continua portant aquell nom de fonts, i firma *Petrus Vedruna. Vedruna* era una casa noble en els afores de Vic, d'on sortí a princ. S. XIX, Joaquina de *Vedruna*, fundadora de l'orde de les Carmelites de la Caritat, molt propagada per Espanya (Casac., *Epist. de Verdagner* I, 162).

Es versemblant que gràcies a la patrocinal connexió amb la mare de Jaume I aquesta noble família montpellerenca, i d'altres llenguadocianes del mateix nom, vagin rebre terres a Catalunya i es tornaren catalans. Si hi va haver, doncs, catalanització de la família, o d'una de les seves branques, i en catalanitzar-se el nom es va canviar de *Veiruna* en *Vedruna*, això significaria que almenys a l'E. Mj. hi havia consciència